

VĂN HÓA ỨNG XỬ CỦA SINH VIÊN TRONG TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG ĐOÀN

✎ NGUYỄN THỊ PHƯƠNG THÙY*

Ngày nhận: 11/3/2023

Ngày phản biện: 12/4/2023

Ngày duyệt đăng: 19/5/2023

Tóm tắt: Văn hóa ứng xử cho sinh viên trong trường đại học nói chung và trong trường Đại học Công đoàn nói riêng là nội dung thu hút sự quan tâm của Nhà trường, gia đình và toàn xã hội. Văn hóa ứng xử của sinh viên có vai trò hết sức quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhân cách của sinh viên, giúp sinh viên có bản lĩnh chính trị vững vàng, có kiến thức xã hội, giúp sinh viên nâng cao kỹ năng giao tiếp, ứng xử và thành công trong tương lai. Trong bài viết này tác giả trình bày cơ sở văn hóa ứng xử của sinh viên, thực trạng văn hóa ứng xử của sinh viên Trường Đại học Công đoàn và đề xuất một số giải pháp nhằm tăng cường văn hóa ứng xử cho sinh viên Trường Đại học Công đoàn giúp đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao vừa hồng, vừa chuyên cho các tổ chức kinh tế trong và ngoài nước.

Từ khóa: Sinh viên Trường Đại học Công đoàn; văn hóa ứng xử; tăng cường văn hóa ứng xử.

CULTURE BEHAVIOR OF TRADE UNION UNIVERSITY'S STUDENTS

Abstract: Behavioral culture for students in the university in general and in the Trade Union University in particular is a content that attracts the attention of the University, family and the whole society. Student behavior culture plays a very important role in the formation and development of students' personality, helping students to have strong political will, social knowledge, and helping students improve their skills, communication skills, behavior and future success. In this article, the author generalizes the behavior culture of students, analyzes the current status of student behavior culture at Trade Union University and proposes some solutions to enhance the behavior culture for students. Trade Union University helps to train high-quality human resources for both domestic and foreign economic organizations.

Keywords: Students of Trade Union University; behavioral culture; building behavioral culture.

1. Đặt vấn đề

Sinh viên hiện nay là các bạn trẻ có độ tuổi đôi mươi, trẻ trung năng động, có đủ điều kiện phát triển toàn diện cả về thể chất, tinh thần, tri thức, đạo đức lẫn tiếp cận với nền kinh tế mở, giao thoa văn hóa rất lớn từ khu vực và thế giới. Với sự giao thoa văn hóa, hội nhập kinh tế quốc tế ngày càng mở rộng và chuyển đổi số mạnh mẽ đã làm thay đổi phần nào văn hóa ứng xử của sinh viên trong các mối quan hệ của họ. Bên cạnh việc giữ gìn được văn hóa ứng xử tốt đẹp, chuẩn mực trong giao tiếp ứng xử, tính chân, thiện, mỹ của người Việt Nam thì sinh viên Trường Đại học Công đoàn cũng bị ảnh hưởng bởi một số trào lưu văn hóa ứng xử thiếu chuẩn mực, thiếu tinh tế. Vì vậy các ban ngành, đoàn thể cùng các đơn vị chủ quản cần tuyên truyền và bồi dưỡng văn hóa ứng xử chuẩn mực cho sinh viên. Việc đó giúp các em sinh viên có văn hóa ứng xử tốt, sống có trách nhiệm, sống văn minh, lịch sự, cư xử có văn hóa, có thái độ, lối sống lành mạnh, có tinh thần đoàn kết, tương thân tương ái và ứng xử phù hợp với

các tình huống trong cuộc sống, góp phần xây dựng và hoàn thiện phẩm chất nhân cách cá nhân.

2. Cơ sở lý luận về văn hóa ứng xử của sinh viên trong trường đại học

- *Thứ nhất:* Ứng xử là phản ứng của con người đối với sự tác động của người khác đến mình trong một tình huống cụ thể nhất định. Ứng xử là một biểu hiện của giao tiếp và được thể hiện qua thái độ, hành vi, cử chỉ cách nói năng của con người nhằm đạt kết quả tốt nhất trong mối quan hệ giữa con người với nhau. Ứng xử của con người được quy định bởi các chuẩn mực xã hội rõ rệt.

- *Thứ hai:* Văn hóa là thể tổng hòa những giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo ra trong quá trình lịch sử. Văn hóa ứng xử là một biểu hiện của giao tiếp, là sự phản ứng của con người trước sự tác động của người khác với mình trong một tình huống nhất định được thể hiện qua thái độ, hành vi, cử chỉ, cách nói năng của con người nhằm đạt kết

* Trường Đại học Công đoàn

quả tốt trong mối quan hệ giữa con người với nhau. Văn hóa ứng xử chính là những đặc điểm tính cách của cá nhân được thể hiện qua thái độ, hành vi, cử chỉ, lời nói của từng cá nhân trong giao tiếp xã hội.

- *Thứ ba:* Văn hóa ứng xử là hành vi ứng xử, cách ứng xử của con người đạt giá trị chuẩn mực văn hóa chân - thiện - mỹ, tức là ứng xử có văn hóa; là một lĩnh vực đời sống văn hóa sinh động, phong phú của con người diễn ra hàng ngày. Đó cũng chính là sức mạnh mềm làm nên nét đẹp và là chìa khóa thành công của mỗi người, mỗi tổ chức.

Văn hóa ứng xử là hệ thống thái độ và hành vi được xác định để xử lý mối quan hệ giữa người với người trên các căn cứ pháp lý và đạo lý nhằm thúc đẩy nhanh sự phát triển của cộng đồng, xã hội.

- *Thứ tư:* Văn hóa ứng xử của sinh viên được hiểu là những quan niệm, chuẩn mực, quy định cách xử sự giao tiếp giữa sinh viên với sinh viên, giữa sinh viên với giảng viên và là cách học và cách tiếp thu kiến thức được thể hiện qua triết lý giáo dục của nhà trường, qua hành vi giao tiếp, cách ăn mặc, cách ứng xử với cảnh quan môi trường,...

- *Thứ năm:* Hệ thống văn hóa ứng xử của sinh viên bao gồm văn hóa ứng xử trong học tập, văn hóa ứng xử trong các quan hệ xã hội tại trường, văn hóa ứng xử trong các hoạt động đoàn thể và văn hóa ứng xử trong đời sống cá nhân.

- *Thứ sáu:* Biểu hiện của văn hóa ứng xử của sinh viên qua hành vi, cử chỉ, qua ngôn ngữ, qua thái độ và trang phục. Một sinh viên có biểu hiện văn hóa ứng xử tốt có hành vi, cử chỉ văn minh, lịch sự, sử dụng ngôn ngữ đúng chuẩn mực, thái độ hòa nhã, đúng mực và trang phục lịch sự, phù hợp với hoàn cảnh, với tính chất công việc và đáp ứng được quan niệm thẩm mỹ của cộng đồng.

3. Thực trạng văn hóa ứng xử của sinh viên Trường Đại học Công đoàn

Năm học 2022-2023, Trường Đại học Công Đoàn có khoảng 8.170 sinh viên, bao gồm cả sinh viên trong nước và sinh viên Lào. Với sinh viên từ khắp miền Tổ quốc và sinh viên nước bạn Lào thì đa số sinh viên Trường Đại học Công đoàn vẫn giữ được nét đẹp truyền thống trong ứng xử, giao tiếp với nhau và với cán bộ giảng viên, công nhân viên nhà

trường, với cộng đồng và xã hội. Sinh viên trong Trường nhìn chung vẫn giữ được truyền thống “tôn sư trọng đạo”, tôn trọng thầy cô và cư xử đúng mực với bạn bè cùng lớp, cùng trường. Văn hóa ứng xử của sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn biểu hiện qua ứng xử của sinh viên trong học tập, với giảng viên, với bạn bè, với các hoạt động nhà trường và xã hội.

3.1. Ứng xử của sinh viên trong học tập

Văn hóa ứng xử tốt của sinh viên trong học tập được thể hiện thông qua thực hiện tốt nề nếp lên lớp, tích cực tham gia học tập, xây dựng bài, tham gia thảo luận, trả lời các câu hỏi mà giảng viên đưa ra, tự học, tự nghiên cứu và thành thật trong kiểm tra, trong thi cuối kỳ. Có văn hóa ứng xử tốt trong học tập điều đó thể hiện sinh viên xác định đúng động cơ học tập tại Trường Đại học Công đoàn. Động cơ học tập đúng đó là các em xác định được học tại trường giúp các em thu nhận được những kiến thức, kỹ năng cần thiết gì và các kiến thức kỹ năng đó giúp các em thành công trong công việc và cuộc sống sau khi tốt nghiệp như thế nào. Đa số sinh viên đã xác định được động cơ học tập của mình sau những buổi học chính trị đầu khóa, gặp mặt tân sinh viên của các Khoa chủ quản và cụ thể là tham gia học các môn chuyên ngành. Nhìn chung đa số sinh viên Trường Đại học Công đoàn tham gia đầy đủ các buổi học lý thuyết, thực hành, ra vào đúng giờ, tích cực tham gia nghiên cứu khoa học. Trên lớp học các em tích cực tham gia thảo luận nhóm, tích cực giơ tay phát biểu, chịu khó tìm tài liệu phục vụ học tập trên lớp và bài tập nhóm giảng viên giao. Đối với việc kiểm tra trên lớp và thi kết thúc học phần đa số các em trung thực và nghiêm túc làm bài. Bên cạnh các biểu hiện tốt của sinh viên trong học tập vẫn còn hiện tượng một số sinh viên còn vào học muộn, xin về sớm, sử dụng điện thoại trong giờ học chơi game, vào mạng xã hội, lơ là, thụ động trong học tập, không có ý kiến trong các buổi thảo luận. Trong giờ học vẫn có một số sinh viên ngủ gục trên bàn mặc dù được giảng viên nhắc nhở động viên nhưng vẫn không thay đổi. Thêm vào đó vẫn có một số sinh viên gian dối trong thi cử như chép bài của bạn, sử dụng tài liệu

hoặc hỏi bài nhau, chưa xác định đúng động cơ học tập tại trường.

3.2. Ứng xử của sinh viên với giảng viên

Để cập đến văn hóa ứng xử của sinh viên với giảng viên đó là nhấn mạnh đến giá trị, chuẩn mực văn hóa điều chỉnh nhận thức, hành vi, tác phong cũng như cử chỉ của sinh viên với giảng viên. Hành vi, tác phong, cách chào hỏi và cử chỉ của sinh viên đối với giảng viên thể hiện rõ nhất là sự kính trọng, lòng biết ơn với thầy cô giáo trong việc dạy dỗ các em trên giảng đường. Người Việt Nam luôn đề cao truyền thống “tôn sư trọng đạo”, “một chữ cũng là thầy, nửa chữ cũng là thầy” vì vậy sinh viên luôn luôn kính trọng và biết ơn thầy cô giáo - người đã truyền thụ kiến thức cho các em trên ghế nhà trường. Đồng thời người thầy là người luôn cao hơn các em về tri thức, sự hiểu biết, tầm nhìn và về tư cách đạo đức, lối sống, tính nhân văn. Do vậy các em sinh viên luôn nhìn giảng viên với ánh mắt ngưỡng mộ, là một cây đa cây đề, là một hình tượng trân quý mà các em hằng mơ ước hướng tới. Mọi cử chỉ, hành động, lời dạy của giảng viên như “khuôn vàng thước ngọc” cho sinh viên noi theo. Chính văn hóa ứng xử chuẩn mực đó của các em nên khi gặp giảng viên các em luôn cúi chào lễ phép, tôn trọng. Trong giao tiếp với giảng viên các em rất tự tin, năng động, có tính sáng tạo cao nên việc tiếp xúc với giảng viên dễ gần, cởi mở và gần gũi. Đồng thời với việc đổi mới các phương pháp giảng dạy cùng các phương tiện hỗ trợ học tập hiện đại đã tạo điều kiện cho các em sinh viên chủ động tiếp thu kiến thức, mạnh dạn trong việc đưa ra ý kiến cá nhân về một vấn đề nào đó trong học tập. Việc ứng xử đúng mực, cởi mở giữa giảng viên và sinh viên như cầu nối cho sự chuyển giao tri thức, cập nhật kiến thức mới và phát huy tối đa sự tự chủ từ sinh viên trong học tập tiếp thu kiến thức mới. Trong giờ học, các em hiện nay đa số đều lễ phép với giảng viên, giảng viên vào lớp các em đứng lên chào, khi có ý kiến thì giơ tay và đứng lên phát biểu ý kiến của mình. Các em khi học tập trên lớp có giơ tay phát biểu, đứng lên và lễ phép trả lời câu hỏi của giảng viên. Khi phát ngôn luôn “Con/em thưa cô, thưa thầy” hoặc “Vâng ạ”, “Em/con cảm ơn cô/thầy”,... Ngoài giờ lên lớp, sinh viên gặp giảng

viên là lễ phép chào hỏi. Ngày lễ như ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11 các em luôn dành những tình cảm cao quý, trân trọng cho giảng viên trong nhà trường. Chính sự gần gũi giữa giảng viên và sinh viên càng làm gắn kết sợi dây tri thức, giao lưu giữa sinh viên với lớp, với Khoa và với nhà trường. Có rất nhiều cựu sinh viên thành đạt quay về trường tri ân giảng viên, Khoa chủ quản, Nhà trường, tổ chức các workshop để truyền lửa đam mê học tập, rèn luyện bản thân cho các em sinh viên. Bên cạnh đó rất nhiều chủ doanh nghiệp là cựu sinh viên đã cấp học bổng cho sinh viên có thành tích học tập cao, sinh viên có hoàn cảnh khó khăn vươn lên trong học tập hoặc tạo điều kiện cho sinh viên trong trường đi thực tập, có việc làm trước và sau khi ra trường. Sau khi tốt nghiệp ra trường các bạn cựu sinh viên này vẫn luôn một câu thầy, một câu cô và xung em. Để có được điều đó xuất phát từ văn hóa ứng xử - văn hóa “tôn sư trọng đạo” của các em từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, cũng như tư cách, chuyên môn và chuẩn mực trong ứng xử với sinh viên của người làm thầy tạo nên.

Đa số sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn tôn trọng và giữ gìn truyền thống “tôn sư trọng đạo” thì cũng có một số nhỏ sinh viên có thái độ thiếu lễ phép trong lời nói và hành vi của mình đối với giảng viên. Hiện nay có tình trạng khi giảng viên vào lớp một số sinh viên không đứng lên chào hoặc miễn cưỡng đứng lên chào. Bên cạnh đó còn có một số sinh viên gọi giảng viên là “ông/bà” khi nói chuyện với bạn bè về giảng viên hoặc trả lời cộc lốc không có chủ ngữ khi giao tiếp. Văn hóa trong giao tiếp điện thoại của một số sinh viên còn thiếu tinh tế như gọi hoặc nhắn tin cho giảng viên bất kể giờ nào trong ngày, hoặc tin nhắn không có chủ ngữ hoặc ngôn ngữ lai căng như thay vì trả lời: “Vâng ạ” thì các em trả lời “OK cô/thầy”. Trong Trường Đại học Công đoàn vẫn còn hiện tượng một số em sinh viên vào lớp muộn tự do bước vào lớp mà không xin phép giảng viên. Trong giờ học làm việc riêng, xem điện thoại, chơi game,... Một số bạn sinh viên gặp giảng viên không chào hoặc là chỉ chào các giảng viên đã và đang dạy trên lớp. Thậm chí còn có hiện tượng đi lại khi đồng chen lấn với giảng viên khi vào thang máy hoặc trên cầu thang. Ngoài ra một số sinh viên

còn ngồi tại chỗ trả lời câu hỏi của giảng viên thậm chí còn bao biện hoặc cãi tay đôi với giảng viên khi giảng viên nhắc nhở hay phê bình. Những việc như vệ sinh lớp học, chuẩn bị bảng, khăn lau bảng hoặc lau bàn chỗ giảng viên ngồi các em miễn cưỡng làm qua loa cho xong việc hoặc đùn đẩy nhau hoặc làm qua loa cho xong.

3.3. Ứng xử giữa sinh viên với sinh viên trong lớp, trong trường

Ứng xử giữa sinh viên với sinh viên cũng là một trong những nội dung trong văn hóa ứng xử của sinh viên trong trường đại học. Sinh viên Trường Đại học Công đoàn có mối quan hệ với các bạn bè trong lớp, trong Khoa, với các bạn sinh viên các khoa khác, với các anh, chị em, bạn bè cùng khóa, khóa dưới và khóa trên. Việc hòa đồng, gần gũi và sẻ chia giữa các sinh viên này rất dễ dàng. Các bạn sinh viên luôn chào hỏi nhau với nụ cười vui vẻ và giọng nói sáng sủa, gọi nhau là "Cậu", xưng "tớ" hoặc "bạn" còn trong sinh hoạt các câu lạc bộ có nhiều khóa sinh viên với nhau gọi anh/chị/em... điều đó thể hiện một nét văn hóa ứng xử lịch sự, văn minh của sinh viên Trường Đại học Công đoàn. Anh chị sinh viên khóa trên đi đầu, hướng dẫn các em sinh viên khóa dưới cả trong học tập và trong các hoạt động Câu lạc bộ, ngoại khóa và trong việc làm thêm. Sinh viên Trường Đại học Công đoàn hiện nay ngoài khả năng tư duy độc lập ra thì các em đã biết phối kết hợp cùng nhau học tập, hoạt động phong trào và trau dồi kỹ năng mềm. Các em sinh viên luôn giao tiếp cởi mở, chân thành, động viên khuyến khích nhau trong mọi hoạt động cả học tập và ngoại khóa. Đã có những đôi bạn cùng tiến, anh chị khóa trên chia sẻ, tặng giáo trình hoặc truyền kinh nghiệm học tập cho các bạn, các em khóa dưới. Khi bạn bè gặp hoàn cảnh khó khăn các em luôn sẵn sàng sẻ chia, giúp đỡ. Như Khoa Quản trị kinh doanh có "Quý tình thương". Quý này có được nhờ sự ủng hộ của các giảng viên và sinh viên các lớp trong Khoa Quản trị kinh doanh. Hằng năm Khoa Quản trị kinh doanh sẽ trích và tặng quà cho các bạn sinh viên nghèo có hoàn cảnh khó khăn. Đặc biệt năm 2021 - 2022 khi sinh viên của Khoa Quản trị kinh doanh bị kẹt lại trên Hà Nội không về kịp quê trong dịp giãn cách xã hội thì Khoa Quản trị kinh doanh đã

trích quỹ và huy động tấm lòng hảo tâm của giảng viên, sinh viên trong khoa hỗ trợ các bạn vượt qua thời kì khó khăn đó. Rất nhiều bạn sinh viên đã tham gia hiến máu nhân đạo, góp giọt máu hồng hiến tặng cho những bệnh nhân thiếu máu, bệnh nhân nan y, trường hợp phẫu thuật cần máu gấp,... Có bạn sinh viên hiến máu cứu người đến 4 lần trong năm và đây là nghĩa cử cao đẹp, một tấm lòng nhân ái cần nhân rộng trong sinh viên toàn trường. Các bạn sinh viên nhất là sinh viên cùng quê đồng cảnh ngộ xa nhà luôn yêu thương đùm bọc lẫn nhau. Sinh viên Trường Đại học Công đoàn luôn cư xử hòa nhã, nhẹ nhàng, mềm mỏng và chân thành với bạn bè, luôn lịch sự và đúng mực trong các quan hệ với sinh viên trong lớp và trong trường. Tuy nhiên, do sự tiếp cận với Internet cũng như đa dạng mối quan hệ của sinh viên trong học tập, làm thêm cũng như sự tự do ngôn luận thái quá hoặc học cách nói trên mạng internet nên nhiều khi sinh viên dùng những lời nói khiếm nhã, từ lóng, thậm chí gây hiềm khích, hạ thấp nhân phẩm nhau trên mạng xã hội. Trong Trường Đại học Công đoàn không hiếm gặp những câu chữ thô, những lời lẽ khiếm nhã, thiếu lịch chuẩn trong giao tiếp được thốt ra từ sinh viên. Những lời nói đó nhiều khi các em tưởng đó là cá tính, là khác biệt nhưng thực ra là thiếu văn hóa, thiếu chuẩn mực trong giao tiếp ứng xử. Ngoài ra, một số sinh viên còn có hành động phân biệt vùng miền, giàu nghèo, dân tộc, miệt thị, chê bai về cách ăn mặc của nhau nhiều khi dẫn đến xô xát cãi vã. Đây là một nét văn hóa ứng xử chưa tốt cần thay đổi và loại bỏ.

3.4. Ứng xử của sinh viên với các hoạt động nhà trường và xã hội

Sinh viên Trường Đại học Công đoàn rất tích cực tham gia vào các Câu lạc bộ trong trường như: Câu lạc bộ Nhà quản trị tương lai, Câu lạc bộ tiếng anh, Hành trang khởi nghiệp, đội xung kích, Đội hiến máu, Câu lạc bộ Media, đội dân vũ,... Qua hoạt động đó các em có điều kiện nâng cao kỹ năng giao tiếp, kỹ năng làm việc nhóm và quan hệ xã hội. Sinh viên Trường Đại học Công đoàn luôn ý thức được việc bảo vệ môi trường, bỏ rác đúng vào thùng rác quy định. Một số bạn rất ý thức trong việc dùng túi nilon, ống hút, cốc nhựa nên các bạn đó từ chối không cần

dùng túi nilon để đựng đồ thay vào đó là dùng túi vải, không dùng cốc nhựa, ống hút mà thay vào đó là bình nước dùng nhiều lần. Mỗi một phòng học luôn có 1 thùng rác các bạn luôn ý thức cho bút hết mực, giấy vụn, vỏ hộp sữa,... vào thùng rác. Thêm vào đó các bạn sinh viên tình nguyện nhà trường thường xuyên tham gia những buổi dọn dẹp khuôn viên tượng Bác Hồ, sân bóng, khu kí túc xá tạo không gian xanh - sạch - đẹp trong trường. Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Trường cũng phát động phong trào phân loại rác thải để nâng cao ý thức cho sinh viên trong công tác bảo vệ môi trường. Việc phân loại rác như vậy vừa bảo vệ môi trường vừa có thể tái chế được những rác như giấy, hộp sắt, lon nước ngọt, hộp nhựa,... Rất nhiều sinh viên tham gia tích cực các phong trào tình nguyện đóng góp sức nhỏ bé của mình cho cộng đồng cho xã hội. Năm nào Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Trường cũng phát động phong trào mùa hè xanh đến các thôn, xã kiến tạo những công trình công cộng, dọn vệ sinh làng xóm,...

Bên cạnh những sinh viên Trường Đại học Công đoàn ứng xử có văn hóa trong bảo vệ môi trường, tích cực tham gia hoạt động xã hội thì vẫn còn một sinh viên chưa có ý thức. Vẫn còn hiện tượng sinh viên ăn quà trong lớp học, xả rác không đúng nơi quy định, đạp chân bẩn lên bàn ghế, tường phòng học hoặc thiếu hành vi tinh tế khi sử dụng thang máy. Vẫn còn hiện tượng sinh viên chưa tiết kiệm điện trên giảng đường như bật hết công tắc đèn, quạt khi chỉ có một hoặc một vài bạn trong lớp, không tắt điện, quạt khi ra khỏi lớp. Một số sinh viên còn chèo lên bàn ghế đùa nhau, chưa có ý thức bảo vệ của công, tiết kiệm điện tại giảng đường...

4. Nguyên nhân dẫn đến những văn hóa ứng xử chưa đúng mực của sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn

- Nguyên nhân chủ quan

Thứ nhất: Do nhận thức của sinh viên. Vì nhận thức xã hội của các sinh viên chưa đầy đủ, chưa đúng đắn cộng thêm sự thiếu bản lĩnh, chưa làm chủ được bản thân, dễ bị bạn bè lôi kéo nên một bộ phận sinh viên thiếu ý thức học tập, rèn luyện bản thân, có thái độ cũng như hành vi ứng xử chưa chuẩn mực, chưa lịch sự.

Thứ hai: Do chất lượng sinh viên đầu vào. Trường Đại học Công đoàn xét tuyển đầu vào từ điểm tốt nghiệp phổ thông trung học nên nhiều sinh viên có điểm đầu vào không cao. Chính điều này cũng ảnh hưởng đến khả năng tiếp nhận kiến thức trong trường đại học từ cơ sở ngành cho đến chuyên ngành. Bên cạnh đó một số sinh viên đỗ không phải là nguyện vọng đầu, không yêu thích ngành học nên động cơ học tập chưa được xác định đúng đắn chính điều đó làm ảnh hưởng ít nhiều đến ý thức học tập trên lớp.

- Nguyên nhân khách quan

Thứ nhất: Do ảnh hưởng từ gia đình và bạn bè. Văn hóa ứng xử của sinh viên không phải chỉ hình thành từ khi các em tham gia học tại trường mà bị ảnh hưởng từ gia đình từ bậc phổ thông. Không phải phụ huynh nào cũng cư xử đúng mực, văn minh, lịch sự và có biện pháp giáo dục con cái một cách hiệu quả, tích cực thậm chí nhiều em còn bị ảnh hưởng xấu từ chính cách nuôi dưỡng con cái, cách suy nghĩ về học tập, giao tiếp và cư xử của phụ huynh. Nhiều sinh viên chơi cùng nhau học tập văn hóa ứng xử cùng nhau nên nhiều khi bị ảnh hưởng những văn hóa ứng xử chưa tốt của nhau.

Thứ hai: Do tác động từ môi trường bên ngoài: Các em thường xuyên tiếp xúc với thế giới bên ngoài qua mạng xã hội, qua thực tế với rất nhiều hiện tượng tiêu cực, qua các nguồn thông tin không chính thống lại không được định hướng đúng nên dễ bị ảnh hưởng xấu từ bên ngoài xã hội từ Internet.

Thứ ba: Do hạn chế của công tác giáo dục văn hóa ứng xử ở trường đại học. Nhà trường chưa có biện pháp quản lý chặt chẽ và chưa xử lý nghiêm các hành vi vi phạm quy chế, nội quy trong học tập và ứng xử của sinh viên. Khi gặp trường hợp sinh viên có văn hóa ứng xử chưa đúng chuẩn mực chỉ nhắc nhở để các em thay đổi mà chưa xử lý thật nghiêm. Chưa coi trọng việc giáo dục văn hóa ứng xử cho sinh viên trong trường đại học, chỉ đưa nội dung này vào một phần trong tuần sinh hoạt chính và để các em tự lĩnh hội, tự học tập. Nhà trường chưa có tổ chức các chuyên đề văn hóa ứng xử cho sinh viên nhằm tăng cường văn hóa ứng xử cho sinh viên

trong Trường Đại học Công đoàn trong những buổi sinh hoạt ngoại khóa hoặc sinh hoạt lớp.

5. Giải pháp tăng cường văn hóa ứng xử cho sinh viên Trường Đại học Công đoàn

Để phát huy những biểu hiện văn hóa ứng xử tốt và hạn chế những văn hóa ứng xử chưa đúng chuẩn mực cho sinh viên Trường Đại học Công đoàn, Nhà trường, Khoa chủ quản, Phòng công tác sinh viên, Trung tâm Truyền thông và Quan hệ công chúng cũng như gia đình và bản thân sinh viên cần thực hiện các giải pháp sau:

5.1. Đối với nhà trường

- Nhà trường cần ban hành nội quy về văn hóa ứng xử cho sinh viên trong trường Trường Đại học Công đoàn. Niêm yết nội quy đó ở những nơi mà sinh viên dễ nhìn thấy để nâng cao văn hóa ứng xử học đường. Thường xuyên tổ chức các chuyên đề về văn hóa ứng xử cho sinh viên trường nhằm nâng cao ý thức của từng sinh viên trong giao tiếp ứng xử. Trung tâm Truyền thông và Quan hệ công chúng cần truyền thông về nội quy giao tiếp ứng xử cho sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn. Cần đưa văn hóa ứng xử của sinh viên vào buổi chính trị đầu khóa, các buổi sinh hoạt lớp, sinh hoạt ngoại khóa. Thường xuyên tổ chức các cuộc thi sinh viên thanh lịch, nét đẹp sinh viên,...nhằm nâng cao ý thức cho sinh viên về văn hóa ứng xử.

- Các giáo viên chủ nhiệm lớp cần lồng ghép chuyên đề văn hóa ứng xử cho sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn vào những buổi sinh hoạt lớp. Thường xuyên nhắc nhở các em về văn hóa giao tiếp ứng xử với giảng viên, cán bộ công nhân viên và giữa sinh viên với nhau cũng như ứng xử với môi trường, với xã hội.

- Phối kết hợp với Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và các câu lạc bộ trong trường tuyên truyền và nâng cao ý thức của sinh viên trong văn hóa ứng xử, phát huy những biểu hiện tích cực và hạn chế biểu hiện tiêu cực của văn hóa ứng xử.

- Giảng viên là người mẫu mực, gương mẫu về đạo đức, lối sống, nhân cách và làm một tấm gương sáng về văn hóa ứng xử để sinh viên noi theo. Giảng viên bên cạnh học tập nâng cao trình độ, có năng lực chuyên môn, luôn đổi mới phương pháp giảng dạy

và giảng dạy tích cực cần luôn có chuẩn mực giao tiếp ứng xử. Giảng viên cũng cần lưu ý khi phê phán những hành vi chưa đẹp, những cư xử thiếu văn hóa của sinh viên cần khách quan, khéo léo, tế nhị giúp sinh viên nhận ra cái sai, cái chưa đẹp trong lời nói, thái độ hành động để sinh viên tự nhận thức, điều chỉnh hành vi cho phù hợp với giá trị chuẩn mực văn hóa của xã hội và quy định của nhà trường.

- Tạo Fanpage cho sinh viên và thường xuyên chia sẻ những bài viết về văn hóa ứng xử đẹp của sinh viên, chia sẻ kiến thức hữu ích, kỹ năng mềm cho sinh viên. Đây cũng là kênh truyền thông để sinh viên tiếp xúc với những văn hóa ứng xử đẹp, có tính nhân văn, sinh viên được trải nghiệm thực tế, được tiếp xúc với môi trường mở nhưng vẫn giữ gìn bản sắc văn hóa ứng xử truyền thống tốt đẹp.

5.2. Đối với gia đình

Phụ huynh là tấm gương tốt, là điểm tựa vững chắc cho sinh viên noi theo về văn hóa ứng xử chuẩn mực. Phụ huynh cần quan tâm chăm sóc, động viên đến con của mình trong quá trình học tập và hình thành cho các em thói quen ứng xử văn minh, lịch sự, đúng chuẩn mực. Phụ huynh cần phối hợp với nhà trường trong việc giáo dục con em mình không phó mặc hết cho nhà trường.

5.3. Đối với sinh viên

- Bản thân sinh viên phải tự ý thức, rèn luyện và thay đổi suy nghĩ, hành động trong văn hóa ứng xử theo chuẩn mực để trở thành chủ nhân tương lai của đất nước vừa hồng vừa chuyên. Sinh viên phải nhận thức được những hành vi, ứng xử chưa tốt, tự học tập và trau dồi tu dưỡng văn hóa ứng xử và có động cơ học tập đúng đắn. Thường xuyên tham gia các câu lạc bộ, các lớp học kỹ năng phát triển bản thân và kết giao với những người bạn có lối sống tích cực. Phát huy tính tích cực, tinh thần tự giác của sinh viên trong tu dưỡng, rèn luyện văn hóa ứng xử. Đây là hoạt động có ý nghĩa đặc biệt quan trọng nhằm chuyển hóa những biện pháp tác động của quá trình giáo dục, xây dựng văn hóa ứng xử thành hành vi tự giác trong hoạt động ứng xử đúng chuẩn mực của mỗi sinh viên. Phát huy tính tích cực, tự giác của sinh viên trong tu dưỡng rèn luyện văn hóa ứng xử là cơ sở nâng cao sức mạnh nội lực khởi dậy tính chủ

(Xem tiếp trang 115)

trong việc hỗ trợ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn trên các lĩnh vực của đời sống xã hội. Ngoài ra, cần có những hoạt động nhằm thay đổi dần định kiến với những nữ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

Bây là, tổ chức các câu lạc bộ dành cho nữ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn để họ có thể trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm trong phát triển kinh tế, nuôi dạy con cái, lồng ghép trong các hoạt động của hội phụ nữ. Bên cạnh đó, việc cung cấp các dịch vụ xã hội hỗ trợ cho nữ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn, như: dịch vụ trông trẻ, tư vấn việc làm, chăm sóc sức khỏe, phổ biến về quyền và nghĩa vụ chính sách cho nữ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn.

Tám là, cần khơi dậy tiềm năng, nội lực của nữ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn để họ phát huy năng lực của mình trong việc tự đảm bảo

thu nhập, nâng cao chất lượng cuộc sống của nữ công nhân có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. □

Tài liệu tham khảo

1. Phạm Tất Dong, Lê Ngọc Hùng (1999), *Xã hội học*, NXB. Đại học Quốc gia, Hà Nội.
2. Vũ Cao Đàm (2000), *Phương pháp luận nghiên cứu khoa học*, NXB. Khoa học và kỹ thuật, Hà Nội.
3. Quốc hội (1946), *Hiến pháp năm 1946*.
4. Quốc hội (2013), *Hiến pháp năm 2013*.
5. Lê Thị Quý (2011), *Giáo trình Xã hội học gia đình*, NXB. Chính trị - hành chính, Hà Nội.
6. Bùi Đình Thanh (2004), *Xã hội học và chính sách xã hội*, NXB. Khoa học xã hội, Hà Nội.
7. Hoàng Bá Thịnh (2008), *Giáo trình Xã hội học về giới*, NXB. Đại học Quốc gia, Hà Nội.
8. Nguyễn Thị Thu Vân (2015), *Hiện tượng “người mẹ đơn thân” ở Hàn Quốc và liên hệ với Việt Nam từ góc nhìn chính sách xã hội*, Tạp chí Nghiên cứu con người số 3 (78) 2015.

VĂN HÓA ỨNG XỬ CỦA SINH VIÊN...

(Tiếp theo trang 110)

động, ý thức tự giác, sự nỗ lực vươn lên của mỗi sinh viên trong rèn luyện thái độ hành vi nâng cao khả năng ứng xử, giao tiếp và giải quyết các mối quan hệ trong trong học tập, xã hội. Để làm được điều đó chính đội ngũ cán bộ quản lý, giảng viên, cán bộ công nhân viên trong nhà trường phải thường xuyên nghiên cứu, tạo ra các động lực kích thích sinh viên say mê, chủ động sáng tạo tích cực học tập, tu dưỡng đạo đức rèn luyện hành vi ứng xử của bản thân theo các chuẩn mực văn hóa của nhà trường và cộng đồng.

6. Kết luận

Tăng cường văn hóa ứng xử cho sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn là một quá trình tác động làm cho mỗi sinh viên không ngừng phát triển toàn diện những phẩm chất, năng lực ứng xử của mình theo những hệ chuẩn giá trị của môi trường văn hóa sư phạm và của xã hội, góp phần xây dựng bầu không khí sư phạm nhà trường lành mạnh. Thực hiện đồng bộ các giải pháp trên sẽ góp phần làm lành mạnh hóa môi trường giáo dục đại học, giúp cải thiện mối quan hệ của sinh viên, tăng cường khả năng thích nghi với môi trường, công việc sau này.

Văn hóa ứng xử của sinh viên chính là nói đến chân thiện mỹ, là cái đẹp, là các giá trị chuẩn mực trong ứng xử, giao tiếp, là thể tổng hòa những giá trị vật chất và tinh thần do con người sáng tạo ra trong quá trình lịch sử. Văn hóa ứng xử cho sinh viên trong Trường Đại học Công đoàn là một trong những nét đẹp, nội dung cần được quan tâm duy trì và bồi dưỡng của văn hoá học đường. Môi trường học đường là nơi rất quan trọng để rèn luyện nhân cách, đào tạo và giáo dục cho những con người sống có hoài bão, có lý tưởng tốt đẹp và nhiệm vụ trọng tâm của sinh viên là học tập, rèn luyện, tu dưỡng đạo đức, văn hóa, lối sống để trở thành một công dân có ích cho xã hội trong tương lai. □

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Tuyết Lan (2019), *Văn hóa giao tiếp, ứng xử - nền tảng căn bản của văn hóa nhà trường Công an nhân dân trong giai đoạn hiện nay*, Tạp chí Giáo dục, số Đặc biệt tháng 7/2019, tr.163-166.
2. PGS.TS Dương Thị Liễu (2012), *Văn hóa kinh doanh*, NXB Đại học Kinh tế quốc dân, Hà Nội, tr. 322.
3. GS.TS Đỗ Long (2008), *Tâm lý học với văn hóa ứng xử*, NXB Văn hóa thông tin, Hà Nội, tr.73.
4. PGS.TS Nguyễn Mạnh Quân (2018), *Đạo đức kinh doanh và văn hóa công ty*, NXB Đại học Kinh tế quốc dân, tr.122.
5. Phạm Ngọc Trung (2011), *Văn hóa và phát triển từ lý luận đến thực tiễn*, NXB Chính trị - Hành chính, Hà Nội, tr.85.